

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 91

Číslo: 25

19. června 2011

Cena: 7 Kč

390 LET OD NEJZNAMĚJŠÍ POPRAVY V NAŠICH DĚJINÁCH

Jestliže něco utkvělo z českých dějin v naší paměti - myslím však, že i v paměti dnešních studentů - byla česká poprava, k níž došlo v pondělí 21. června 1621. Byla to podle všech historiků barbarská a brutální exekuce, kterou chtěla habsburská dynastie zastrážit své odpůrce v odbojných českých zemích. Hrozivé představení mělo být symbolickou tečkou za událostmi, které začaly tzv. druhou pražskou defenestrací (v květnu 1618) a skončily 8. listopadu 1620 porážkou stavovských armád v bitvě na Bílé hoře. Habsburkové dokazovali touto neslýchanou událostí svoji sílu v celé tehdejší Evropě.

Jako by to bylo dnes, slyším vyprávět svou první učitelku dějepisu, velkou vlastenku, která s přehledem, bez nahlížení do papírů nám vyprávěla příběhy z naší historie. I největší rošťáci jí viseli na rtech. Vzpomínáme-li dnes justiční vraždy a nejmasovější veřejné popravy z naší přebohaté historie, nepodléháme již emocím, neoživujeme staré spory, protože naopak usilujeme o ekumenický mezicírkevní dialog. Zapomínat však nelze.

Staroměstským katem byl proslulý Jan Mydlář (1572 – 1664), pocházející z Chrudimi, jehož jméno je bohatě zastoupeno v naší literatuře. Byl utrakvista a nechal odsouzené, aby se pomodlili před popravou podle jejich přesvědčení. Na Staroměstském náměstí v Praze poté osobně setnul hlavy 24 stavovským vůdčům – tři z celkového počtu 27 byli oběšeni.

Odsouzení přicházeli na pódium podle rodu, důstojnosti a věku.

* První položil svou hlavu na špalek příslušník panského stavu Jáchym Ondřej Šlik, který přesvědčil Slezsko

a Lužici, aby se přidaly k českému stavovskému povstání – byl předním představitelem lutherského křídla vzbouřenců.

* Po něm Václav Budovec z Budova, 74letý vůdce Jednoty bratrské, mluvčí českých nekatolíků.

* Třetím z panského stavu byl Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic. Také jeho čin byl potrestán – vždyť v létě 1619 ve funkci velitele dělostřelctva Thunovy armády dal ostřelovat císařský palác ve Vídni. Zapsal se též do historie české literatury svým cestopisem o Egyptu a Svaté zemi, a také do české hudby jako renesanční skladatel. Popravě „českého pána“ přihlížel jeho někdejší společník na zahraniční cestě do Svaté země – Heřman Čermín z Chudenic. Později se oženil s jeho ovdovělou manželkou Annou Saloménou, původem Hradištskou z Hořovic. Z obavy z dalšího pronásledování se vrátila k římskokatolické víře.

* Následovaly popravy sedmi rytířů, z nichž nejstarším byl 86letý Kašpar Kaplíř ze Sulevic, dalšími byli Prokop Dvořecký z Olbramovic, Bedřich z Bílé v Beskydech, Jindřich Otta z Losu, letitý karlstějnský purkrabí, Vilém Konecchlumský z Jičínka a Bohuslav Michalovic u Kosmonos, bratrsko-kalvínský politik.

* Aby exekuce nevypadala jako pomsta za protestantskou víru, popraven byl také jediný římský katolík - Diviš Čermín z Chudenic, který zasedal rovněž jako jediný své víry na zemském soudu. Uposlechl rozkazu nejvyššího purkrabího Adama ze Šternberka a v den pražské defenestrace vpustil vzbouřence do Pražského hradu. Bratr - jak ho vzpomínám výše - odesel před jeho popravou z lešení, od-

Zlínská náboženská obec, která byla řadu let administrována, se v neděli 5. června konečně dočkala vlastního faráře. Brněnský biskup ThDr. Petr Šandera slavnostně uvedl do služby PaedDr. Zdeňka Kovalčíka. Ten 10 let působil v náboženské obci Náchod v královéhradecké diecézi. Bratra faráře přivítal nejen bratr biskup, ale i sestra jáhenka Pavla Váňová a místní rada starších, která mu slavnostně slíbila, že ho bude ve službě podporovat. Bohoslužeb se zúčastnila asi stovka věřících, mezi nimiž byli Mgr. Tomáš Michnáč, který slouží v náboženské obci Slezská Ostrava, kde bratr farář Z. Kovalčík začínal, i královéhradecký diecézní tajemník Mgr. Martin Klofáč.

(noe)

kud tehdy pražské obecní úřady v hojném počtu exekuci přihlíželo.

* Na pamětní desce na Staroměstské radnici čteme dalších 18 jmen (Valentin Kochan z Prachové, radní Nového Města Pražského, Tobiáš Štefek z Koloděj, měšťan Nového Města Pražského, Kryštof Kobr z Koberštejna, měšťan Menšího Města Pražského,

Jan Šultys z Felsdorfu, primátor Kutnohorský, Maxmilián Hošťálek z Javořice, primátor Žatecký, Jan Kutnauer a Simeon Sušický – oba ze Sonenštejna a oba radní Starého Města Pražského, Nathanael Vodňanský z Uračova, primátor Starého Města Pražského, Václav Maštěrovský z Jizbice, měšťan Nového Města Pražského, Jindřich Kozel z Peclínovce, radní Nového Města Pražského, Ondřej Kocour z Votína, radní Nového Města Pražského, Jiří Řečický a Michal Witmann – oba radní Nového Města Pražského, Simeon Vokáč z Chyš a Špicberku, radní Nového Města Pražského, Leander Ruppel z Rumpachu, měšťan Starého Města Pražského, Jiří Hauensild z Fürstenfeldu, doktor práv a měšťan Starého Města Pražského. Tito popravení se provinili pouze tím, že buď přijali některý úřad či poslechlí příkaz stavovských direktorů.

* Jednoho z nich jsem neuvěděl - byl z těch předchozích měšťanů (většinou erbovních) už tehdy nejznámějším vzdělaným lékařem a rektorem Univerzity Karlovy - Jan Jessenius, původem Slovák, který také léčil císaře Rudolfa. Do dějin se zapsal svou první veřejnou anatomickou pitvou v Praze před zraky mediců a budoucích lékařů - patologů. Jeho poprava byla nejpřísnější: nejdříve mu vyřizli jazyk, po stěti bylo jeho tělo rozčtvrceno a části nabodnuty na kůly, umístěné na hlavních pražských ulicích. Co tolik rozlítlo tehdejší mocipány?

Byl to jeho filosofický latinský traktát s českým názvem *Může být tyran svržen lidem?*

* Veřejně v železných koších bylo vystaveno dvanáct hlav popravených. Bezhlavá těla popravených byla předána potomkům, kteří ostatky se všemi obřady potom pohřbili.

* Odsouzeným k trestu smrti popravou měl být také Jan Theodor Sixt z Ottersdorfu: když se chystal pokleknout a dát hlavu na špalek, objevili se náhle jeho synovci se zprávou, aby ortel nad ním byl pozdržen a odveden nazpět do vězení. Dočkal se nakonec osvobozujícího rozsudku.

Podobně doufaly i manželky ostatních odsouzených, obětovaly pro vlivné politiky mnoho peněz a rodinných šperků. Jinak rodiny pozůstalých byly zruinovány konfiskací majetků, manželky živořily až do konce života doma nebo v exilu. Něco podobného se opakovalo v 50. letech minulého století....

Místo, kde se poprava konala, a smutný konec stavovského povstání připomíná nejen pamětní deska na Staroměstské radnici v Praze ale také dlažební kostky, které vyznačují prostor, kde stálo popravicí lešení. Původní pódium bylo předáno do kláštera Milosrdných bratří v Praze.

Z významné literatury o této události jsou známá slova Františka Palackého (1798 – 1876), když přirovnal povstání k husitství s tím rozdílem, že český národ v této válce "nedovedl nic slavného".

Dokončení na str. 3

JASMÍNOVÁ REVOLUCE A TY DALŠÍ

Od začátku letošního roku se velká část světa a zejména Evropa obrací s nadějí i obavami na sever Afriky a Blízký východ. Desetileté režimy, které pomáhali utvořit západní politici jako své spojence v době Studené války, se podlamují. Jejich poklidný obraz v zahraničí se bortí pod náporom masových protestů a je splachován kalužemi krve. Pro někoho apokalypsa, pro jiného toužebně očekávaná očista, byť ohněm. Většina křesťanských církví vyslovila podporu protestům, ale vybízela k moudrosti a opatrnosti (viz prohlášení Světové rady církví, Konference evropských církví apod.). V některých sborech slyšíme přimluvné modlitby. Zpočátku si ale málokdo vzpomněl, že v těchto většinou muslimských zemích žijí také nějací křesťané. Co tohle všechno pro ně vlastně znamená? Postavení křesťanských církví v těchto zemích je do velké míry svázáno s postkoloniálním vývojem. Státy jako Maroko, Jordán-

sko, Tunisko, Egypt, Jemen či Sýrie, které se vydaly cestou konstituční monarchie, resp. parlamentní demokracie, poskytly církvím ústavní záruky ochrany jejich majetku, svobodného vyznávání své víry a v některých případech i zaručené participace v politickém životě (např. počtem míst v parlamentu). Ministerstva pro náboženské záležitosti s představiteli církví otevřeně spolupracovala. Jednak to pomáhalo utvářet dobrý obraz země v zahraničí a zároveň tím stát předcházet případným sporům (složitější je často vybalancovat postavení a vliv jednotlivých církví než vztahy mezi náboženstvími). Alžírsko a Libye stály v tomto trendu spíše stranou. Alžírsko se od pádu kolonialismu zmítalo v sérii občanských válek a Libye se stala komunistickou diktaturou, kde se islám stal nálepkou pro přísně regulovaný náboženský život a s ostatními věrami se příliš nepočítalo. Režim se ale spíše soustředil na politickou a

hospodářskou ochranu než na náboženské otázky.

Že tyto posledně jmenované státy jen čekaly, kdy přeteče pohár trpělivosti občanů, je nasnadě – ale ty ostatní? Vlády bohatnoucí z turismu se jen sporadicky dělily se svými obyvateli, kteří stále žili v chudobě, bez možnosti studovat na kvalitních školách, protože neměli práci, ve které by si na studia vydělali. Jemen či Sýrie navíc v posledních dekádách žily spíše v permanentní hrozbě občanské války. Křesťané v těchto zemích přežívali stejně nuzně jako kdokoliv jiný, někdy i mnohem hůře. V mnoha případech si vzájemně s muslimskými sousedy pomáhali, aby vůbec přežili, zejména na vesnicích a pouštních oázách (městská chudina si příliš konkuruje). V Egyptě je situace ještě ztížená mnoha komunitními spory (viz staletý konflikt sunnitských muslimů s koptskými křesťany, nyní sytící média

Dokončení na str. 3

